

Hogyan várjuk egy nehéz év karácsonyának örömét?

Az első karácsony emléke

Évről évre, a karácsonyt hozó estén, a fa körül, ünneplőbe öltözötten, ajándékainkkal szeretteink kedvét keresve, dúsán megrakott asztaloknál jóízűen falatozva, beszélgetve, majd jó néhányan, a hideg éjszakában, a kivilágított, fenyőillatú templomba sietve ünnepelünk. A szűk családi körben, békében, biztonságban érezhetjük magunkat, és ezekben a napokban különös módon az Istenhívőt és másban hívőt is megérinti karácsony igazi üzenete.

Az ajándékozás az első karácsony óta annak lényegéhez tartozik: Jézus születése az emberiségnek szánt ajándék, a kisdedit felkereső pásztorok és a napkeleti bölcsek is ajándékokat vittek magukkal, és 336 óta - mióta hivatalosan is ünnep a karácsony – eleink és mi is megünnepeljük, de az azóta eltelt több mint 2000 év alatt a hangsúlyok eltolódtak, az ajándékozás sokaknál átvette a főszerepet.

2020 karácsonya: kapcsolataink felértékelődő szerepben

Közeledve a 2020-as, embert próbáló év karácsonyához, egyre gyakrabban merül fel, hogy hogyan ünnepelhetjük idén. A Cofidis 2020-ban 500 fős reprezentatív mintán végzett felmérésének talán két legfontosabb tanulsága, hogy az elhúzódó és erősödő pandémia közepette felértékelődtek a családi és a baráti kapcsolatok, a karácsony környékén megszokott ajándékozási láz pedig mérséklődött, az emberek gondolkodásában valamelyest átrendeződtek az értékek.

Vásárlások: vajon nagyobb szerepet kap az önjutalmazás idén?

A gazdasági válságot követő években folyamatosan emelkedett az az összeg, amit a karácsonyi ajándékokra szántunk, de idén ez csökkent; kevesebben és kevesebbet ajándékoznánk és hitelt sem vennénk fel, a megtakarításainkhoz sem nyúlnánk nagyobb arányban, mint korábban. A hónapok óta tartó, az életünk minden szintjén megtapasztalt bizonytalanság úgy tűnik, hogy a pénzügyeinkben is nagyobb óvatosságra int. A felmérés válaszadóinak csak fele, azon belül az alacsony jövedelműeknek kevesebb mint egyharmada költött idén ugyanannyit ajándékra, mint tavaly. A válaszadók több mint fele, azon belül az alacsony jövedelműek kétharmada arra készül, hogy idén takarékosabb lesz karácsonykor, mint tavaly volt. A vásárlás az evéshez hasonlóan sokak számára örömforrás, egyfajta jutalmazás szerepet tölt be, ami józan keretek között, kontrollált módon teljesen rendjén való. Ilyen önjutalmazásként értelmezhető nagyjából minden tízedik válaszadó terve, hogy ezt a nehéz évet azzal ellensúlyozzák, hogy legalább karácsonykor többet engednek meg maguknak. Ismerjük ugyanakkor a kontrollálatlan, kényszeres evést, vásárlást, melyek olyan pszichés folyamatok jelei, amiben szakmai segítségre lehet szükség. A vásárlásnak akkor is lehet önjutalmazás jellege, ha ajándékot vásárolunk szeretteinknek, hisz azon keresztül – mondjuk egy különösen nagy értékű ajándékkal - az ajándékozottat lekötöztethetjük és ezzel önmagunkat fölé helyezhetjük. Itt sietve megjegyzem, megnyugodhatunk, mert az ajándékozások túlnyomó többsége nem patológiás.

A Cofidis felmérés válaszadóinak ugyan kétharmada tervezi, hogy idén is vesz ajándékot, de ez az arány az előző évben még a válaszadók háromnegyede volt. Az ajándékvásárlás időszakának jól ismert képe, hogy kiváltképp bronz, ezüst és aranyvasárnap hömpölyög a boltokban a tömeg, és ez az internetes vásárlás terjedésével sem változott sokat. Sokan még mindig biztonságosabbnak érzik az üzletekben vásárlást, ahol kézbe vehetik, közelről megnézhetik a portékát. Ennek ellenére idén kevesebben készülnek üzletekben vásárolni, a válaszadók több mint fele online vásárolja meg ajándékait. Nem lehet egyértelműen kijelenteni, hogy csak a biztonságra törekvés lehet az oka annak, hogy a boltokban történő személyes vásárlásra készülés csökkent, részben mert az interneten vásárolni készülő aránya nem mutatott jelentős emelkedést a korábbi évhez képest. Sőt, a tavaly még oly népszerű Black Friday hétvégék forgalma is elmaradt a korábbiakhoz képest. A tervezett ajándékok jellege már nagyobb változást mutat, a válaszadók háromnegyede praktikus ajándékokban gondolkodik, a programok, utazás, wellness ajándékozást a korábbiaknál jóval kevesebben tervezik.

Ünneplés – karácsonnyal kapcsolatos érzések

Az ajándékozás mélyebb, személyesebb formája a minőségi idő, a találkozások, az együtt étkezés, beszélgetés, a közös előkészületek az ünnepre. A most dúló pandémia veszélyezteti annak lehetőségét, hogy gyerekekkel, unokákkal, szülőkkel, nagyszülőkkel együtt lehessen ünnepelni. Ennek ellenére közel 60 százalék ellenzi, vagy legalábbis nem örülne annak, ha elhalasztanák a karácsony megünneplését a kialakult helyzet miatt.

A karácsonnyal kapcsolatosan pozitív és negatív érzések is kavarnak bennünk idén, talán jóval többekben, mint normál időkben. A megtartó, pozitív érzések: a szeretet (47%), remény (42 %), együttlét (35%) és a nyugalom, otthonosság (31%) mellett megjelenik az aggodalom (29%) – átlag alatti jövedelműek esetében (45%) – kétség, feszültség (20%), gondterheltség, elszigeteltség (19%).

Minden - később jólétben telt - karácsony hajdan egy szegény istállóban, a kis család magányában, a betlehemi jászolban kezdődött. Úgy tűnik, hogy 2020 karácsonyán mindannyian megízlelünk ebből valamennyit. De talán épp ez visz minket közelebb egymáshoz, a valódi értékekhez, a szeretetteljes család kötelékekhez, ahol az együtt töltött idő egyre fontosabb szerepet kap.